

PRIORITY RADY

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se při své činnosti řídí zákonem o vysílání, zákonem o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, zákonem o reklamě a dalšími právními předpisy. Všem činnostem stanovených těmito zákony se Rada věnuje bez výjimky, v jejich rámci si nicméně může stanovit priority, na něž se v daném kalendářním roce zaměří. Volba priorit zpravidla reflektuje aktuální události (například konání voleb) a společenskou poptávku (snaha o omezení negativního vlivu vysílání na děti; eliminace závislostního chování; zvyšování mediální gramotnosti apod.). K vyhodnocení plnění priorit a stanovení priorit pro další rok Rada zpravidla přistupuje na jednom ze svých posledních zasedání příslušného roku, informace o prioritách Rady je zařazována do Výroční zprávy Rady.

Rada na 1. zasedání dne 16.1.2024 vyhodnotila priority stanovené pro rok 2023 a stanovila priority své činnosti pro rok 2024.

VYHODNOCENÍ PRIORIT ROKU 2023

(Priority pro rok 2023 stanovila Rada na 19. zasedání dne 6.12.2022)

1) Monitoring vysílání před volbou prezidenta

Vyhodnocení:

V lednu 2023 se uskutečnily volby prezidenta České republiky. První kolo proběhlo ve dnech 13. a 14. ledna, druhé kolo 27. a 28. ledna. Vzhledem k významnému společenskému dopadu voleb Rada zařadila monitoring předvolebního vysílání mezi své priority pro rok 2023. Těžiště monitoringu spočívalo v analýzách zpracovaných v bezprostřední reakci na doručené podněty diváků a posluchačů. Vedle toho Rada zadala zpracování analýzy předvolebních debat s kandidáty, resp. pořadů s předvolební dramaturgií, které byly zařazeny do vysílání rozhlasových a televizních programů relevantních z hlediska voličského rozhodování (v případě televizního vysílání se jedná o celoplošné programy ČT1, ČT24, NOVA, Prima a CNN Prima News, v případě rozhlasového vysílání Českého rozhlasu). Do monitoringu Českého rozhlasu byly zahrnuty pořady Horká témata pro prezidentské kandidáty, Den s kandidátem, Otázka dne pro prezidentské finalisty a prezidentské debaty před prvním a druhým kolem voleb. Rada na základě analytického vyhodnocení uvedených pořadů neshledala porušení zákona o vysílání.

V rámci televizního vysílání byly kvantitativně-kvalitativním analýzám podrobeny na programech ČT1 a ČT24 pořady Superdebata a Prezidentský duel a rozhovory v pořadech Interview ČT24, Interview speciál a Hyde Park s kandidátem na prezidenta, na programech Prima a CNN Prima News debaty s názvem Superdebata: Hledá se prezident I, Superdebata: Hledá se prezident II, Superduel: Bitva o Hrad a rozhovory v pořadu Nový den a na programu NOVA debaty s názvem Cesta na Hrad: Debata I, Cesta na Hrad: Debata II, Cesta na Hrad: Poslední debata, pořady Cesta na Hrad: Poslední šance, Cesta na Hrad: Poslední dva, Cesta na Hrad: Jeden na jednoho a medailonky kandidátů v pořadu Televizní noviny. Rada na základě analytického vyhodnocení uvedených pořadů neshledala porušení zákona o vysílání, nicméně v souvislosti s předvolebními debatami konstatovala, že model, který vede k rozdělování kandidátů na slabší a na favorizované na základě preferencí ve volebních výzkumech, může poškozovat nebo naopak zvýhodňovat konkrétní kandidáty. Rada vyjádřila názor, že je na místě zahájit rozpravu k problematice předvolebních debat v televizním a rozhlasovém vysílání s cílem snížení možných rizik narušení rovné politické soutěže.

2) Akční plány zpřístupňování

Vyhodnocení:

Dne 15. září 2022 vstoupila v účinnost novela zákona o vysílání ve znění zákona č. 242/2022 Sb., o službách platformem pro sdílení videonahrávek. Jednou z nejvýznamnějších změn v zákoně o vysílání a v zákoně o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání je nová úprava podmínek a povinností při zpřístupňování audiovizuálních mediálních obsahů pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením. Zákon o vysílání nadále už nezakotvuje konkrétní závazek v rozsahu zpřístupnění pořadů, vyjadřuje však záměr dosáhnout splnění požadavků na přístupnost služeb prostřednictvím postupného a plynulého procesu trvalého zpřístupňování služeb osobám se zdravotním postižením. Pro tento účel zákon zavádí Akční plány zpřístupňování pořadů pro osoby se sluchovým a osoby se zrakovým postižením na stanovená časová období. Jelikož jde o zcela novou zákonnou povinnost, jejíž splnění mohlo být pro některé provozovatele a poskytovatele nesnadné, vydala Rada na svém 5. zasedání dne 21. března 2023 pro provozovatele celoplošného televizního vysílání a pro provozovatele neceloplošného televizního vysílání a následně na svém 7. zasedání dne 20. dubna 2023 pro poskytovatele AVMSnV Doporučení, jak zpracovat Akční, resp. Zaváděcí plány zpřístupnění. Všechny povinné subjekty musely své Akční a Zaváděcí plány předložit do 30. června 2023. Po tomto datu se Rada zaměřila na detailní rozbor předložených plánů a jejich posouzení z hlediska naplnění všech zákonných požadavků. Rada zjistila, že významné procento provozovatelů a poskytovatelů svou povinnost předložit Akční či Zaváděcí plány nesplnilo vůbec, mnozí pak předložili plány neúplné či nedostatečně zpracované, event. nesplnili povinnost plány projednat s organizacemi zastupujícími zájmy osob se sluchovým a zrakovým postižením, jak zákon vyžaduje. Ve všech těchto případech Rada rozhodla od povinných subjektů vyžádat vysvětlení a doplnění Akčních a Zaváděcích plánů. O dalších krocích v této věci Rada rozhodne na svých zasedáních v roce 2024.

3) Nastavení efektivních procesů a postupů v souvislosti s evidencí a regulací služeb platformem pro sdílení videonahrávek

Vyhodnocení:

Poté, co v září 2022 vstoupil v účinnost zákon č. 242/2022, o službách platformem pro sdílení videonahrávek, převzalo Oddělení nelineárních služeb Úřadu Rady kompletní agendu spojenou s tímto typem audiovizuálních mediálních služeb. Rada zahájila proces aktivního vyhledávání těchto služeb v online prostředí, jejich evidenci a dozor nad plněním povinností, které zákon pro poskytovatele služeb platformem pro sdílení videonahrávek ukládá. V závěru roku 2023 na Seznam poskytovatelů služeb platformem pro sdílení videonahrávek, který Rada vede a zveřejňuje na svých webových stránkách, bylo zapsáno sedm poskytovatelů. Někteří poskytovatelé o zápis na Seznam požádali iniciativně sami, pouze na základě znalosti nové právní úpravy, další poskytovatelé tak učinili až na přímou výzvu Rady. Rada u všech zapsaných služeb provedla obsahovou kontrolu, aby ověřila, zda poskytovatelé plní požadavky, které jsou na ně zákonem kladeny. Kromě toho se Rada seznámila s řadou analytických výstupů online služeb, u nichž se naplnění definičních znaků služeb platformem pro sdílení videonahrávek nepotvrdilo. V případě pochybností o účelu a povaze služby Rada vstoupila v komunikaci s poskytovateli takových služeb prostřednictvím výzvy k podání vysvětlení, aby charakter nabízené služby prověřila. Lze shrnout, že rozšíření pravomocí Rady o dohled nad dalším segmentem audiovizuálních mediálních služeb proběhl bez komplikací.

4) Přeshraniční spolupráce a součinnost s orgány Evropské unie

Vyhodnocení:

V roce 2023 se Rada aktivně účastnila práce v Evropské skupině pro audiovizuální média (ERGA), Evropské síti audio-vizuálních regulátorů (EPRA) a prostřednictvím těchto institucí rovněž spolupracovala s Evropskou komisí. Ve spolupráci se svými evropskými kolegy se zabývala případy přeshraniční spolupráce, která vykazuje vzrůstající tendence, a to zejména s odkazem na globální technologický vývoj na mediálních trzích a globální politický vývoj v evropském prostoru. Její zásadní charakter je pozitivně hodnocen nejen regulátory, ale zejména i Evropskou komisí. Jako člen skupiny ERGA Rada dále pracovala na stanoviscích této skupiny k připravovanému Evropskému Aktu o svobodě sdělovacích prostředků. Rada spolupracovala na dalších významných úkolech: plánovaný Akt o transparentnosti a cílení politické reklamy; mediální gramotnost a další oblasti, v rámci kterých si Evropská komise vyžádala odbornou podporu skupiny ERGA coby svého poradního orgánu.

Rada se účastnila plenárních zasedání Evropské sítě audio-vizuálních regulátorů EPRA v jejichž rámci se zapojila do diskusí ohledně zásadních problematik současného mediálního prostředí či očekávaného regulatorního vývoje. Trvale úzce spolupracuje s Ministerstvem kultury nejen v rámci Kontaktního výboru Směrnice AVMS, ale i v rámci dalších témat, která jsou provázána s prací Evropské komise a podávání pravidelných zpráv o implementaci AVMS.

PRIORITY RADY PRO ROK 2024

1) Analýzy vysílání před volbami do Evropského parlamentu a volbami do Senátu PČR a do krajských zastupitelstev

V období 6. – 9. června 2024 se v Evropské unii včetně České republiky uskuteční volby do Evropského parlamentu, na podzim 2024 pak proběhnou volby do Senátu Parlamentu České republiky a rovněž do krajských zastupitelstev. Monitoring předvolebního vysílání je tradičně prioritou Rady, protože vysílání významným způsobem zasahuje do volební soutěže. Rada monitoring předvolebního vysílání vždy nastavuje na základě individuálně zvolené koncepce s ohledem na typ voleb, personální a ekonomické kapacity a rovněž aktuální celospolečenské potřeby a veřejný zájem. V souvislosti s volbami do Evropského parlamentu a rovněž tak s volbami do Senátu a krajských zastupitelstev Rada rozhodla o zpracování kvantitativně-kvalitativních analýz předvolebních debat, resp. pořadů s předvolební dramaturgií, které budou zařazeny do vysílání na celoplošných rozhlasových a televizních programech relevantních z hlediska voličského rozhodování. Analýzy se dále zaměří na monitoring předvolebního vysílání v reakci na stížnosti diváků a posluchačů a rovněž politických stran a hnutí, resp. kandidátů, pokud by se cítili být předvolebním vysíláním poškozeni či znevýhodněni.

2) Ověřování věku v rámci audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a služeb platformem pro sdílení videonahrávek

V září 2022 vstoupil v účinnost zákon č. 242/2022 Sb., o službách platformem pro sdílení videonahrávek, a rovněž novela zákona č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání. Oba tyto zákony hovoří o povinnosti poskytovatelů služeb přijmout taková opatření, aby byl zamezen nezletilým osobám přístup k audiovizuálním obsahům služeb, které mohou narušit jejich fyzický, psychický nebo mravní vývoj. Takovým opatřením jsou především systémy ověřování věku uživatelů služeb. Zákon

výslovně neformuluje, jak konkrétně mají systémy ověřování věku fungovat. V tomto směru dává poskytovatelům služeb značnou volnost. Je však nezbytné, aby šlo o systémy, které jsou účinné a spolehlivé. Rada se bude v roce 2024 dané problematice intenzivně věnovat, a to zejména podrobnou rešerší systémů ověřování věku v jiných evropských státech a rovněž zkoumáním efektivity systémů ověřování věku nastavených ve službách evidovaných v České republice.

3) Transformace a slučování licencí k provozování rozhlasového vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů

Novela zákona č. 196/2009 Sb., která vstoupila v účinnost v druhé polovině roku 2023 umožňuje transformovat veškeré licence k rozhlasovému analogovému vysílání šířeného prostřednictvím vysílačů a zároveň, za splnění zákonem stanovených podmínek, tak sloučit velké množství licencí k jednomu programu do jedné nástupnické licence. Od září 2023 byla zahájena první transformační řízení, od listopadu 2023 pak první postupné slučování licencí. Tento proces bude v průběhu roku 2024 pokračovat (prozatím byla transformována cca 1/3 licencí). S tím je spojena také řada dalších zákonných povinností Rady v oblasti vedení přehledu platných licencí.

V průběhu roku bude transformováno ještě cca 70 licencí a následně s vysokou pravděpodobností dojde ke sloučení licencí k jednomu programu do jedné licence nástupnické (cca 10 - 15 nástupnických licencí). S těmito řízeními bude také spojen kontrolní výpočet pokrytí na ČTÚ pro tyto licence a úprava databáze oprávnění a její zveřejnění na webu.